

Познато је колико је данас важно шта човек носи на себи и колико то кошта. Скупа брендирана одећа (обућа, накит, сатови) показују како се котирате, да нисте „ноубади“, да има пас зашта да вас уједе, једном речју, да ви можете, док неки други не могу.

Наравно, одећа, била она јефтина или скупа, увек дозвољава и да покажете свој укус, али она стварно скупа и већини недостижна одећа као главну поруку увек има новац. Одећа или накит који вичу „новац“ олакшавају вам комуникацију са људима и ослобађају вас потребе да машете извештајем из банке при сваком упознавању. То није ништа ново – одећа је одувек била статусни симбол и средство саопштавања свога положаја, друштвене улоге, богатства. Само, да ли смо данас заиста опседнути оним што носимо више него икад раније?

Узмимо један пример из наше прошлости, из времена које је хронично патило од недостатка бутика и тржних центара. У студији „Сељанка у Србији у првој половини 20. века“ историчар Момчило Исић описује неке трендове који би данас дефинитивно изазвали моралну панику и хитно довођење социолога и културолога у емисије типа „Да ли живимо у друштву посуновраћених вредности?“.

Елем, у несташици Праде и Витона, народ се довијао како је знао и умео. Главни хит били су „девојачки наниз“ од дуката, нека врста имовинске карте која се носила око врата. Наниз су били најпрактичнији начин да девојке за удају саопште заинтересованим ђувегијама колико новца доносе у мираз. Међутим, народна машта није се зауставила само на дукатима. Они су временом постали помало *passee*, ето, као на пример Версаје. Уместо тога, појавиле су се урамљене новчанице. Хиљадарка се стављала у рам, а рам око врата, па правац на вашар, што је отприлике некадашњи еквивалент улице „Страхињића Бана“. Средином 30-их година, преноси Исић, дукати се све више избегавају, а у нанизе ставља скоро само новац, па се на вашарима могу видети девојке које о врату носе по тридесет урамљених хиљадарки. Тешко је и замислити приказ тог нивоа бизарности (мада би данас, предосећам, прошао сјајно на Лондонској недељи моде). Они забринути за безбедност, уместо новчаница, око врата

би девојкама чак качили и урамљене извештаје из банке.

[1](#)

Можда изгледа шашаво, али делује. Овако „скупно обучене“ девојке изазивале би подсмех, али би се на крају одлично удале.

Времена се заиста јесу променила. Постали смо малко префињенији, па су префињенија и средства која користимо. Такође, живот далеко мање личи на пуку борбу за преживљавање, па можемо себи мало чешће да дозволимо и да се дистанцирамо од приземних и материјалних вредности.

И онда, онако натенане, згражавамо над свим бизарностима овога света...

1. Момчило Исић, *Сељанка у Србији у првој половини 20. века*, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Београд 2008, 119-120.

[
[^](#)
]